

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра банківської справи
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Банківська справа»
(назва освітньої програми)

на тему: **«Формування депозитного портфелю банками»**

Виконавець:

студентка центру заочної форми
навчання
Нечипурук Н.Ю.

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст.викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Деркач Ю.Б.

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Одеса 2019

АНОТАЦІЯ

Нечипурук Н.Ю. «Формування депозитного портфелю банками»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглянуто теоретичні аспекти поняття «депозит», «депозитна політика» та «депозитний портфель», визначено фактори, що впливають на стан депозитного портфелю банків.

Проаналізовано депозитний портфель фізичних та юридичних осіб, стан депозитного портфелю банків України та напрями розміщення депозитів, особливості формування депозитного портфелю АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Запропоновано рекомендацій щодо покращення депозитної лінійки, що дозволить збільшити доходи банку, окреслено напрями удосконалення системи гарантування вкладів, що сприятиме підвищенню рівня довіри вкладників до банку, стійкості фінансової системи, її здатності нейтралізувати наслідки криз шляхом запобігання паніці вкладників.

Ключові слова: банку, клієнт, послуга, депозит, кредит, відсоток, дохід.

ANNOTATION

Nechypuruk N. Yu. "Forming of deposit portfolios by the banks",

thesis for Bachelor degree in specialty «072 Finance, Banking and Insurance» under the program «Banking», Odessa National Economic University
Odessa, 2019

The paper explores theoretical aspects of the concept of "deposit", "deposit policy" and "deposit portfolio", determines the factors influencing the state of the deposit portfolio of banks.

The work analyses the deposit portfolio of natural persons and legal entities, the status of the deposit portfolio of Ukrainian banks and the directions of deposit placement, specifics of the deposit portfolio of JSC CB "PRIVATBANK".

In the paper, recommendations are suggested on improving the deposit line that will increase bank revenues, directions are outlined for improving the deposit guarantee system, which will increase the level of investor confidence in the bank, the stability of the financial system, its ability to neutralize the effects of crises by preventing panic among depositors.

Key words: bank, client, service, deposit, credit, percent, income.

ЗМІСТ

	стор .
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ КОМЕРЦІЙНИМИ БАНКАМИ	
1.1. Депозитний портфель комерційного банку: сутність та особливості формування.....	5
1.2. Нормативно-правове регулювання порядку проведення банками депозитних операцій.....	21
Висновки до першого розділу	24
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКАМИ УКРАЇНИ	
2.1. Аналіз депозитного портфелю банків України	26
2.2. Аналіз напрямів розміщення депозитних ресурсів банків України.....	31
2.3. Аналіз депозитного портфелю АТ КБ «Приватбанк».....	37
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ДЕПОЗИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ	
3.1. Напрями подальшого розвитку системи гарантування вкладів в Україні з урахування світового досвіду	46
3.2. Напрями удосконалення депозитної політики банків в умовах розповсюдження цифрових технологій	55
Висновки до третього розділу	65
ВИСНОВКИ.....	67
Список використаних джерел	69

ВСТУП

Актуальність дослідження. Для ефективного функціонування банківської системи необхідним є виконання її основної функції, а саме забезпечувати розподіл фінансових ресурсів шляхом акумулювання грошових нагромаджень, доходів та збережень юридичних і фізичних осіб.

Залучення ресурсів для банку є основою його діяльності, пріоритетним завданням, яке історично відіграє первинну і визначальну роль відносно його активних операцій. Вкладні кошти є найбільш вагомою частиною ресурсної бази банків, яка в кілька разів перевищує його власні кошти. Частка залучених коштів в різних банках коливається від 75% і вище. Одним із пріоритетних напрямів стратегії розвитку діяльності банків та вітчизняної економіки в цілому на сучасному етапі є підтримка ресурсної бази банків на достатньому, для їх ефективного функціонування, рівні.

Вагомі розробки у вивченні депозитних коштів у складі ресурсів сучасних банківських установ проводили такі зарубіжні економісти, як: Г. Айленбергер, Р. Еллер, П. Роуз, які аналізували проблеми формування депозитних вкладів у структурі ресурсної бази банку.

Теоретичний та науково-методичний базис управління ресурсним забезпеченням вітчизняних банківських установ з депозитних джерел формують дослідження науковців, серед яких: В. Ричаківська, О. Дзюблюк, В. Рисін, В. Алексеєнко, В. Базилевич, Н. Внукова, С. Волосович, Н. Парасій-Вергуленко, А. Череп та ін.

Сучасні дослідження окремих теоретико-методичних аспектів депозитної політики у загальній системі управління діяльністю банків проведені: С. Кучеренко, Ю. Нагорним, Н. Черевик, Л. Аврамчук, О. Бартош, Д. Циганюк, В. Коваленко та ін.

Проте, сучасні умови розвитку економіки потребують поглиблення існуючих напрацювань та подальших розробок у площині формування та реалізації депозитної політики вітчизняних банківських установ.

Метою дослідження є комплексний аналіз депозитного портфелю

банків та розробка конкретних рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення процесу управління депозитними ресурсами.

Завдання дослідження:

узагальнити теоретичні засади сутності понять «депозит», «депозитний портфель» та «депозитна політика», визначити фактори, що впливають на формування депозитного портфелю банків;

проаналізувати нормативно-правові акти, що регулюють порядок проведення банками депозитних операцій;

дослідити стан депозитного портфелю, сформованого українськими банками;

проаналізувати напрями розміщення банками депозитних ресурсів;

проаналізувати депозитний портфель АТ КБ «Приватбанк»;

визначити шляхи подальшого розвитку системи гарантування вкладів в Україні з урахування світового досвіду;

визначити напрями удосконалення депозитної політики банку в умовах розповсюдження цифрових технологій.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, пов'язані з акумулюванням та розміщенням банками депозитів.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади управління депозитним портфелем комерційного банку.

Методами дослідження є загальнонаукові прийоми і методи досліджень: 1) метод системної оцінки; 2) метод аналізу і синтезу; 3) метод групування, порівняння та узагальнення економічних показників; 4) статистичні методи; 5) методи фінансового аналізу та спостереження.

Інформаційна база дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів; практичні дослідження з питань здійснення банківських операцій та реалізації банківських послуг; законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність банків в Україні; офіційні фінансові звіти банків; офіційні статистичні дані НБУ; науково-методична література; матеріали періодичних видань та Інтернет-ресурси.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

1. Депозитний портфель комерційного банку - це оптимальна комбінація депозитів за термінами, сумами, вартістю і достатністю залучених коштів для проведення банком активних операцій. Депозитна політика банку - це обґрунтована та гнучка система стратегічних і тактичних управлінських рішень та відповідних їм заходів щодо визначення складу та технології залучення банком депозитних ресурсів за умови забезпечення високого рівня його конкурентоспроможності, прибутковості та ліквідності.

3. На формування депозитної політики комерційного банку впливають екзогенні та ендогенні фактори. До екзогенних факторів належать інфляція, рівень облікової ставки, податкове законодавство, конкуренція, економічні нормативи діяльності банку, система гарантування вкладів, рівень доходів населення, схильність до заощадження, рівень фінансової грамотності. До ендогенних факторів відносять розвиток банківських технологій, універсалізація банку, рівень процентних ставок, кадровий потенціал.

4. У 2018 році основними складовими зобов'язань банків України були кошти фізичних на юридичних осіб, кошти банків та НБУ, субординований борг. У структурі зобов'язань кошти фізичних та юридичних осіб складають майже 78%, проте найслабшим місцем поточної структури є його коротка строковість, оскільки вклади на вимогу та строком до одного місяця у гривні складають 62 %, що негативно впливає на можливості банків видавати довгострокові позики.

5. Відбулося зростання гривневих депозитів, що пов'язане не лише з підвищення довіри до гривні а й зі зростанням відсоткових ставок. Конкуренція за кошти великих компаній та зростання облікової ставки НБУ зумовили підвищення ставок за депозитами бізнесу до 12,9% річних.

6. У 2018 році АТ КБ «Приватбанк» був лідером на ринку депозитів, залучивши близько 23% депозитів банківської системи України. Строкові вклади у 2018р. порівняно з 2014 р. скоротились на 16 в.п. і склали 54% від

загального обсягу. Вклади до запитання мали стабільно високий темп зростання, що свідчить про реакцію населення на мінливість та нестабільність економічної ситуації в країні. У 2018 році рівень строкових депозитів та депозитів до запитання АТ КБ «Приватбанк» майже зрівнявся, що є негативним сигналом, який свідчить про збільшення ризику ліквідності за умов реалізації кризових явищ в економіці.

7. Усі нормативні показники АТ КБ «Приватбанк» значно перевищують норми, встановлені НБУ. Банк також виконує новий норматив НБУ – LCR, який демонструє стійкість банку до короткострокових «шоків» ліквідності. У 2018 році АТ КБ «Приватбанк» отримав 12,79 млрд. грн. чистого прибутку, забезпечивши собі 1 місце серед банків України.

8. Удосконалення процесу управління банківським депозитним портфелем потребує впровадження заходів як на рівні держави так і на рівні банку. На макрорівні: покращення роботи ФГВФО потребує переходу до диференційованої системи внесків до Фонду залежно від ризиків банку, підвищення ефективності реалізації активів неплатоспроможних банків, удосконалення взаємодії між учасниками системи фінансової безпеки, передусім в сфері обміну інформацією про банки, які можуть стати проблемними, а також про результати стрес-тестів.

9. На рівні банку необхідно створювати депозитні продукти більш легкими для розуміння і використання споживачами, введення уніфікованого опису депозитних продуктів, і способів розкриття інформації про них, щоб чітко позначити, які з них захищені системою страхування вкладів; активізувати проведення кампанії з підвищення фінансової грамотності.

10. В умовах бурного розвитку цифрових технологій, які сприяють трансформаційним перетворенням в багатьох секторах фінансового ринку, банкам, щоб не втратити конкурентні переваги, необхідно впроваджувати хмарний софт, мобільні пристрої і додатки, технологію Блокчейн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Миллер Р. Л. Современные деньги и банковское дело / Р. Л. Миллер, Д. Д. Ван-Хуз. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 856 с.
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України № 679-XIV від 20.05.1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
3. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23 лютого 2012 № 4452-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4452>
4. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03/>.
5. Васюренко О. В. Управління залученням ресурсів у комерційних банках / О. В. Васюренко // Фінанси України. – 2000. – №11. – С. 12 – 16.
6. Bollen R. What is a Deposit (and Why Does It Matter)? / R. Bollen // Journal of Banking and Finance Law and Practice. – 2006, Vol. 17. – P. 21.
7. Міщенко В. І. Банківські операції: підручник/ В. І. Міщенко, Н. Г. Слав`янська. – К.: Знання, 2006. – 727 с. – (Вища освіта XXI століття).
8. Котковський В. С. Банківські операції : навчальний посібник / В.С. Котковський, О. В. Неізнана. – К: Кондор, 2011. – 498 с.
9. Орлюк О. П. Фінансова енциклопедія / О. П. Орлюк, Л. К. Воронова, І. Б. Заверуха та ін. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 472 с.
10. макмилан
11. Петрук О. М. Банківська справа : навч. посіб. / О. М. Петрук, Ф. Ф. Бутинець. – К.: Кондор, 2004. – 461 с.
12. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках [Електронний

ресурс]. – Режим доступу до ресурсу :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0048-08>.

13. Коцовська Р. Операції комерційних банків / Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г. Табачук, Я. Грудзевич, М. Вознюк. – К. : Алерта; Львів : ЛБІ НБУ, 2003. – 500 с. – (3-тє вид).

14. Дубина М. В. Сутність депозитного ринку та особливості його функціонування / М. В. Дубина, О. О. Тарасенко // Економічний простір. - 2016. - № 116. - С. 189-199.

15. Мочерний С. В. Економічний енциклопедичний словник : у 2 т. / С. В. Мочерний. – Л. : Світ, 2005 – 616 с.

16. Островская О. М. Банковское дело: Толковый словарь / О. М. Островская. – М. : Илиос АРВ, 2001. – 399 с.

17. Волохата В.Є. Роль депозитної політики в управлінні ресурсами банку / Волохата В. Є. // Вісник НТУ "ХПІ". —Харків: НТУ "ХПІ". — 2012 . — № 58 (964). — С. 38—46.

18. Герасименко Р.А. Депозитная политика банков и факторы, влияющие на ее формирование / Р.А. Герасименко, Е.И. Хорошева, В.В. Герасименко // Финансы, учет, банки. — 2011. — № 1 (17). — С. 141—150.

19. Бабинов В.Г. Процесс формирования кредитно-депозитных портфелей банков / В.Г. Бабинов // Прикладная эконометрика. – 2016. – № 1. – С. 4-

20. Батракова Л. Г. Складові елементи ефективної ресурсної політики комерційного банку / Л. Г. Батракова // Регіональна економіка – 2009. – №3 – С. 115- 122.

21. Дубина М. В. Сутність депозитного ринку та особливості його функціонування / М. В. Дубина, О. О. Тарасенко // Економічний простір. - 2016. - № 116. - С. 189-199.

22. Кириленко В. Депозитна політика комерційного банку / В. Кириленко // Банківська справа. - 2005. - № 2. - С. 28-29.

23. Неізнана О. В. Операції комерційних банків по залученню

коштів: сучасні технології та світові тенденції розвитку / О. В. Неізнана // Фондовий ринок. - 2001. - № 31. - С. 2 - 6.

24. Савина Т.Н. Система управління депозитним портфелем комерційного банку / Т. Н. Савина, А.В. Давыдова // Контентус. – 2012. – № 5. – С. 48-53.

25. Алексеєнко М. Актуальні питання депозитного формування ресурсної бази банків / М. Алексеєнко // Банківська справа. — 2013. — №3. — С. 34—42.

26. Єгоричева С.Б. Банківські інновації: навч. посібник // – К. : Центр учбової літератури. – 2010. – 206 с.

27. Мішньов О. В. Напрямки вдосконалення обліково-аналітичних процедур депозитних операцій / О. В. Мішньов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 6(5). - С. 187-190.

28. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua>

29. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку: Закон України від 16.07.2015 № 629-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

30. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо пасивних доходів: Закон України від 04.07.2014 року № 1588-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

31. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році: Закон України від 24 грудня 2015 року № 909-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

32. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні: Закон України від 21 грудня

2016 року № 1797-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.zakon.rada.gov.ua>

33. . Звіт про фінансову стабільність за грудень 2018 рр. [Електронний ресурс].- Режим доступу:
https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=32146421&cat_id=32146420

34. . Звіт про фінансову стабільність за жовтень 2018 рр. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=80799454>

35. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.google.com/search?q=%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82+%D0%BD%D0%B1%D1%83&oq=cfqn+y%2Ce&aqs=chrome.1.69i57j015.8804j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

36. Офіційний сайт АТ «Приватбанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua/ru>

37 Система страхування вкладов в різних країнах світу [Електронний ресурс] / World Wide Banking. Режим доступу:
<http://www.swissbankaccount.com.ru/systemInsuranceDeposit-world.htm>

38. Ситкевич С. Какие гарантии вкладов дают банки в различных странах мира [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://proRforex.by/news/entry5000002401.html>

39. Алексеєнко М. Актуальні питання депозитного формування ресурсної бази банків / М. Алексеєнко // Банківська справа. — 2013. — №3. — С. 34—42.

40. Волошин М. Дострокове повернення депозитів фізичних осіб у банку / М. Волошин // Вісник НБУ. — 2012.— №12. — С. 28—33.

41. Волошин М. Модель перевкладання депозитів фізичних осіб з урахуванням міграції між банківськими продуктами / М. Волошин // Банківська справа. — 2013. — №2. — С. 37—49.

42. Берегуля А.Я. Заощадження населення в умовах економічного зростання: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Берегуля Андрій

Ярославович. - Одеса, 2007. - 194 с.

43.Мазур Т. Діяльність фонду гарантування банківських вкладів: зарубіжний досвід і пропозиції для України / Т. Мазур // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 2. – С. 95–98.

44.Рекомендации по созданию эффективных систем страхования депозитов // Форум за финансовую стабильность. – Базель, 2001 : Пер. с англ. «Агентство по реструктуризации кредитных организаций». Сентябрь 2001. – 61с.

45.Directive 94/19/EC of the European Parliament and of the Council of 16 May 1994 on deposit guarantee schemes // Official Journal. L 135. 31.05.1994

46.Бочкарева Т. С 2019 года австрийское правительство перестанет помогать местным банкам компенсировать потери вкладчиков [Электронный ресурс]. - Режим доступа:

<http://www.vedomosti.ru/finance/articles/2015/04/01/s-2019-g-avstriiskoe-pravitelstvo-perestanet-pomogat-mestnim-bankam-kompensirovat-poteri-vkladchikov>

47 Офіційний сайт Асоціації українських банків [Електронний ресурс]. - Режим доступу http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1107& menu=22&Itemid=69

48. Виведення банків з ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/not-paying>

50.Система страхування вкладов [Електронний ресурс] // Управляюча компанія Проект. Режим доступу: http://xn--e1ajboegrb.xn--p1ai/analytics/sistema_strakhovaniya_vkladov

51. Бучко І. Є. Захист депозитних вкладів фізичних осіб – запорука банківської безпеки / І. Є. Бучко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2016. - № 3(2). - С. 5-9.

52. Бретт Кинг Банк 3.0 Почему сегодня банк — это не то, куда вы ходите, а то, что вы делаете / [Пер. с англ. М. Мацковской] М.: Издательство «Олимп –Бизнес», 2016. С. 520.

53. Кнейслер О. Інновації як вектор розвитку та модернізації депозитної діяльності банківських установ / О. Кнейслер, Л. Маринчак // Світ фінансів. - 2015. - Вип. 2. - С. 72-82.

54. Кожель Н.О. Удосконалення депозитної політики в банках України: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / Н.О. Кожель ; НАН України. Ін-т регіон. дослідж. – Л., 2005. – 24 с.

55. Пантелєєва Н. Інноваційні підходи до формування ресурсної бази банків на засадах клієнтоцентричної депозитної політики / Н. Пантелєєва // Банківська справа. —2013. — №2. — С. 59—72.

56. Васильєва Т. А. Інновації в маркетингу депозитних послуг / Т. А. Васильєва, І. В. Діденко // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2016. - № 4. - С. 56-63.

57. Дубина М. В. Сутність депозитного ринку та особливості його функціонування / М. В. Дубина, О. О. Тарасенко // Економічний простір. - 2016. - № 116. - С. 189-199.

58. Золотарьова О. В. Модифікація депозитної політики комерційних банків України / О. В. Золотарьова // Економіка та держава. – 2015. – №2. –С. 65-69

59. Коваленко М. О. Депозитна політика банків України та її вплив на ефективність залучення депозитних ресурсів / М. О. Коваленко // Інвестиції: практика та досвід. - 2017. - № 2. - С. 39-44.